

rustet til at blive en fortrinlig Fæstning. Det har Limfjorden foran sig, høie Batter paa sin nordlige Bred, og Frederikshavn danner ligesom et fast Punkt, hvor Hæren kunde dels samle sig paa et Tilbagetog og dels have Operationsbasis for en Fremgang, isald Eiderne blive gunstige dertil. Frederikshavn er ogsaa saaledes beliggende, at det frembyder store Vanskeligheder for en Fjende, som vil bestyde det fra Søfiden. Det er omgivet af høie Batter og ligger ved et særdeles uroligt Farvand. Dernæst ligger det næsten ved Nordspidsen af den cimbriske Halvø, medens der ved Roden af denne ligger to store Krigshavne paa hver sin Side, nemlig Kielerhavn og Wilhelmshafen. Den egner sig derfor ganske naturlig til at være en mellemliggende Flaadestation. Der er heller ikke langt derfra hverken til Göteborg, til Kristiania eller til England. Man har Udløb til det store Hav, kort sagt, dette Punkt frembyder, fra en Lægmands Standpunkt set, særdeles mange Betingelser for at danne et fast Punkt for en Del af Hæren. Derksom virkelig Stormagterne skulde faae ifinde i et Tilfælde, hvor Danmark var stædt i Nød, at komme det til Hjælp, hvad der forøvrigt er meget tvivlsomt, ville de have en særdeles let Udgang til at bringe os Hjælp der. Jeg siger, der er ikke stor Udsigt til, at Stormagterne i noget Tilfælde ville komme os tilhjælp. Jeg taler der af Erfaring. Vi faae i 1864, hvad Rusland udrettede for os; man tillod Lydstland at tage Slesvig og Kielerhavn, og hvad gjorde England? Da Premierministeren i Parlamentet blev spurgt om det ikke var rigtig nu at komme Danmark tilhjælp, svarede han: Jo, naar Danmarks Hovedstad er indtagen og Kong Christian den 9de tagen tilfange, da er det Tid at komme. (En Stemme: Hvem sagde det?) Lord Palmerston.

Rofod: Den sidste ærede Taler udtalte, idet han begyndte sit Foredrag, at det var med en vis Ungstelse, han tog Ordet ligeoverfor saa megen Sagtyndighed som den, der tidligere havde yttret sig her i Thinget, og jeg vil sige, at jeg føler ogsaa en vis Ungsteligheid, nemlig for at det skal synes noget latterligt at komme fra den europæiske Koncert ned til Bornholms Bæbning. Det skulde nemlig være Gjenstanden for mit Foredrag; det er saa at sige paa Umbedsvægne, at jeg føler mig opfordret til at omtale denne Sag, hvad jeg haaber, at det ærede Thing tilgiver mig. Jeg vilde ellers ikke æste Opmærksomheden for en saa affides Del af det foreliggende Forslag som Bornholms Bæbning; men jeg vil haabe, at det vil erkjendes, at, naar jeg har nogle Betragtninger at gjøre gjældende, er det rigtigst at gjøre det paa dette Trin af Sagens Behandling. Jeg maa da udtrykkelig forudstille den Bemærkning, at, hvad jeg har at sige, ikke maa opfattes som Indvendinger imod eller Forfæstelse af, hvad der

er foreslaaet, men kun som Antydninger og Genstillinger, jeg vilde lægge den høitærede Krigsminister og det kommende Udvalg paa Sinde, om de maatte finde nogen Anledning til at tage Hensyn til dem. Jeg skal begynde med at erklære, at jeg har sølt mig særdeles tilfredsstillt paa mine nærmeste Landsmands og egne Begne ved den fordelagtige Mening, den høitærede Krigsminister ved Lovforslagets Fremføttelse udvalte om Bornholm, især dens Bæbning og dens Evne til at forsvare Landet. Til de Grunde, der anføres i Bemærkningerne til Lovforslaget for at beholde Bornholms Bæbning, er der en, jeg kunde ønske at fremhæve noget yderligere — den er kun ganske løst berørt og neppe tilstrækkelig klart —, det er den løvende og slappende Indvirkning, det maa have paa det fra Bornholm udfævne Mandskab, naar de vide, hvis Bornholms Bæbning gif ind, at de muligen ikke vilde faae Brug for deres militære Uddannelse ved Deltagelse i en virkelig Krig, men kunde være ganske sikke paa at gaa paa Bornholm med Hænderne i Lommen i Krigstid; thi deri er jeg enig med den høitærede Krigsminister, at der ikke kunde være Tale om at afhente Bornholms værnepligtige Styrke herover. De komme altsaa til at gaa og føre et fuldstændig civiliseret Liv derovre i Krigstid; men det vil være nedbrøgende for deres Lyst og Iver til at deltage i Øvelserne og Uddannelsen; det er en Grund, jeg lægger megen Vægt paa. Jeg har nogen Tvivl om, at det vil lykkes at faae de fornødne Befalingsmænd tilstede ad den Vej, der vil være at gaa efter Lovforslaget, i Særdeleshed Officerer. Ja, de kunne tages ud herovre, mener den høitærede Krigsminister, endog saa med deres Billie, for at uddannes til Sekondlieutenanter og senere altsaa forfremmes; men jeg har Tvivl om, at Officerer, udtagne paa den Maade, ville blive tilstrækkelig dulle, idet Lyften driver Barket, og det, at man indtræder paa den militære Bane med Lyst til denne Gjerning, er Hovedbetingelsen for, at man overhovedet kan blive til noget Dulligt i Tjaget. Dernæst kunde jeg ønske, af Hensyn til Bæbningens Kampdygtighed i paakommende Tilfælde, at Bæbningen for det Første kunde blive sat under vedkommende Generalinspektørers Tilfyn. Det er altid en mislig Sag, at en Kommando, som ligger noget affides fra Krigsbefyrelsen, er uden alt overordnet Eftersyn og Tilfyn; dette Sidste vilde for det Mandskab, der tjener i Bæbningen, være en Borgen for, at det ikke bliver forsømt. Heller ikke tror jeg, at det vilde være afveien, om det end vilde medføre en lille Beføstning, om nogle Officerer f. Ex. en Kapitain, en Ritmester og et Par Lieutenanter hvert Aar skiftevis kommanderedes herover for at deltage i de større Øvelser enten ved Garnisonerne eller i Leiren; det vilde vedligeholde og forplante Tjenestedygtigheden hos Befalings-